

TEZA: -

Sygn. akt: WO 80/20

ORZECZENIE

z dnia 9 grudnia 2021 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Tomasz Jankowski

Sędziowie: SWSD Tomasz Prokopiuk

SWSD Sławomir Bereza

Protokolant: Piotr Ciepíński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Krzysztofa Żmudy po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2021 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego W. S. obwinionego o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 75 z późn. zm.) w związku z art. 6 oraz w zw. z art. 11 ust. 2 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. na skutek odwołania pokrzywdzonego Z. L. oraz odwołania pełnomocnika pokrzywdzonego adw. K. K. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 9 grudnia 2019 r., sygn. akt D 84/19,

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;
2. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Wnioskiem o ukaranie z dnia 16 stycznia 2017 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wniósł o ukaranie radcy prawnego W. S., zarzucając mu popełnienie

deliktu dyscyplinarnego polegającego na tym, że „w dniu 21 maja 2015 r. działając w imieniu Z. L. uczestniczył w podejmowaniu czynności, co do których radca prawny nie posiada uprawnień, polegających na przymusowym wyegzekwowaniu obowiązku opróżnienia domu mieszkalnego położonego przy ul. (...) zajmowanego przez Z. L., podczas gdy do opróżnienia domu doszło bez wymaganego prawomocnego wyroku sądu nakazującego eksmisję i bez udziału komornika sądowego...”. Kwalifikacja prawna powyższego czynu wskazywała na art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 11 ust. 2 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.

Orzeczeniem z dnia 18 kwietnia 2017 r., sygn. akt D 4/17 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej też jako OSD) uniewinnił radcę prawnego W. S. od zarzucanego mu czynu, zaś orzeczeniem z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. akt WO-129/17 Wyższy Sąd Dyscyplinarny, po rozpoznaniu odwołania pokrzywdzonego Z. L., utrzymał w mocy powyższe orzeczenie. Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2018 r., sygn. akt SDI 24/18, Sąd Najwyższy uchylił orzeczenie powyższe Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Z uwagi na konieczność przeprowadzenia dodatkowego postępowania dowodowego w szeroki zakresie, Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzeczeniem z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt WO-112/18 uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonym orzeczeniem z dnia 9 grudnia 2019 r., sygn. akt D 84/19 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych uniewinnił Obwinionego radcę prawnego W. S. od stawianego mu zarzutu. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż sformułowany przez Rzecznika Dyscyplinarnego zarzut nie został potwierdzony dowodami w sposób niewątpliwy.

Zgodnie z ustaleniami OSD Obwiniony przebywał na nieruchomości podczas wysiedlania jej, jednakże nie dokonywał w tym zakresie samodzielnie żadnych czynności faktycznych. Dokonał natomiast czynności w zakresie pomocy prawnej polegających na weryfikacji prawa własności Z. L. i jego tożsamości, przedstawienia Policji stanu prawnego (zgodnie z tym stanem) nieruchomości oraz wyjaśnienie Z. L. jego sytuacji prawnej w związku z dokonywaniem eksmisji bez wyroku sądu, w tym zakazu naruszania posiadania. Ponadto OSD uznał, iż brak jest dowodów, aby Obwiniony podżegał Z. L., albo udzielał mu pomocnictwa przy działaniach, które z dużym prawdopodobieństwem naruszały art. 342 kodeksu cywilnego.

OSD podniósł ponadto, iż brak jest dowodów na to, aby Obwiniony w sposób nierzetelny informował Policję o stanie faktycznym lub prawnym sprawy w celu wywołania niekorzystnej dla pokrzywdzonego reakcji patrolu Policji, przy czym ewentualnie nieprawidłowe działanie Policji nie może obciążać Obwinionego.

Powyższe orzeczenie OSD z dnia 9 grudnia 2019 r. zaskarżyli w terminie pełnomocnik pokrzywdzonego (odwołanie z dnia 27 marca 2020 r. - k.494 i następne), jak i sam pokrzywdzony (odwołanie z dnia 17 marca 2020 r. - k.477 i następne).

Pełnomocnik pokrzywdzonego zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1.

obrazę prawa procesowego, tj. art. 389 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych mającą wpływ na jego treść, polegającą na braku odczytania podczas rozprawy w dniu 29 października 2019 roku wyjaśnień obwinionego radcy prawnego W. S., złożonych podczas rozprawy w dniu 17 marca 2017 r., pomimo istnienia rozbieżności w wyjaśnieniach obwinionego, a także wobec odwoływania się przez niego do niepamięci;

2.

obrazę prawa procesowego, tj. art. 391 § 1 i 3 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych mającą wpływ na jego treść, polegającą na braku odczytania podczas rozprawy w dniu 9 grudnia 2019 roku zeznań świadka Z. L., złożonych podczas przesłuchania w dniu 23 listopada 2015 r. (k.65-67) pomimo istnienia rozbieżności w zeznaniach ego świadka;

3.

obrazę prawa procesowego, tj. art. 7, art. 92 oraz art. 410 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, mającą wpływ na jego treść, polegającą na dowolnej, b wybiórczej, a także sprzecznej z zasadami logicznego rozumowania, doświadczeniem życiowym i wskazaniem wiedzy, ocenie materiału dowodowego, skutkującej błędnym ustaleniem stanu faktycznego, co do tego, iż:

a) Obwiniony nie miał pełnej informacji o tym, kiedy i w jakich okolicznościach Pokrzywdzony zajął nieruchomość, a tym samym czy wysiedlenie nie ma na celu przywrócenia posiadania bezpośrednio po jego naruszeniu (zajęciu nieruchomości) w ramach tzw. samopomocy,

b) Obwiniony bez dokładnej znajomości sprawy został wezwany na miejsce gdzie dokonywana jest wywózka rzeczy,

c) Nie ma dowodów, aby Obwiniony w sposób nierzetelny informował Policję o stanie faktycznym lub prawnym, aby uzyskać niekorzystną dla Pokrzywdzonego reakcję patrolu Policji, podczas gdy ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego zgodnie z ww. regułami winna skutkować ustaleniem, iż Obwiniony:

a) dostrzegając liczbę rzeczy, które posiadał na nieruchomości Pokrzywdzony, jak również rzekoma rozbudowę przez niego przedmiotowego domu, doskonale zdawał sobie sprawę z tego, iż:

- Pokrzywdzony zajmował przedmiotową nieruchomość,
- nie zachodziła sytuacja niezwłocznego, po samowolnym naruszeniu posiadania przywrócenia przez Z. L. własnym działaniem stanu poprzedniego, ze względu na fakt, iż nie sposób mówić o niezwłoczności działania Z. L., skoro od daty zajęcia nieruchomości przez Pokrzywdzonego zdołał on zgromadzić taką liczbę rzeczy, a nadto rzekomo rozbudować budynek,

b) udając się na miejsce, w którym miał świadczyć pomoc prawną na rzecz Z. L. uzyskał od F. D. minimalną wiedzę w zakresie tego co jest przedmiotem zlecenia i jakie są okoliczności faktyczne sprawy, bowiem innego rodzaju ustalenie pozostaje w oczywistej sprzeczności z doświadczeniem życiowym i logiką,

c) prezentował wobec patrolu Policji wspólnie z B. K. pogląd, iż p. L. jest właścicielem nieruchomości że jeżeli cokolwiek się tu dzieje to jest to spór cywilny i nie spełnia przesłanek przestępstwa, co jasno wynika z zeznań B. K., uznanych przez Sąd za wiarygodne,

4.

obrazę prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, mającą wpływ na jego treść, polegającą na błędnym przyjęciu, iż w procesie oceny zebranego materiału dowodowego zaistniały wątpliwości co do tego, czy obwiniony powinien być jednoznacznie i od razu rozpoznać działanie swego mocodawcy jako nielegalną eksmisję a swoją rolę jako stworzenie pozoru jej legalności, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego niewątpliwie wynika, iż obwiniony miał świadomość, iż Z. L. nie dysponuje tytułem wykonawczym upoważniającym go do opróżnienia nieruchomości, zaś brak było podstaw do ujawnienia się ww. wątpliwości, bowiem te mogły zostać usunięte w drodze logicznej i zgodnej z

doświadczeniem życiowym oceny dowodów, co zostało wyżej wykazane z pkt 3 zarzutów,
5.

naruszenie prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 KERP (w brzmieniu z 2014 r.) w zb. z art. 7 ust. 3 w zb. z art. 11 ust. 2 KERP w zb. z art. 25 ust. 3, polegającą na błędnym uznaniu, iż w realiach niniejszej sprawy udział radcy prawnego W. S. na zlecenie Z. L. w sprzecznej z prawem czynności wyżucia Z. L. z posiadania nieruchomości przy ul. (...) w (...). poprzez zakaz wstępu na nią i opróżnienie jej z ruchomości, będących własnością Z.L., pomimo braku orzeczenia o eksmisji, a także wyrażenie wobec funkcjonariuszy Policji poglądu, iż spór pomiędzy Z. L. a Pokrzywdzonym ma charakter cywilny i nie spełnia przesłanek przestępstwa, nie stanowi deliktu dyscyplinarnego, podczas gdy uczestnictwo radcy prawnego w takiej czynności prowadzi do naruszenia godności zawodu i podważenia zaufania do niego, albowiem:

- stanowi wsparcie dla działań pozaprawnych, sprzecznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przez samą obecność i powinno być uznane za formę wsparcia psychicznego dla takich działań,
- angażuje radcę prawnego w konflikt, którego podstawę stanowią bezprawne działania Klienta, na zleceni którego działa,
- skutkuje udziałem radcy prawnego w sytuacjach silnie konfliktowych, mogących powodować konieczność użycia przemocy, czy udział w utarczkach i przepychankach słownych.

Ponadto pełnomocnik pokrzywdzonego wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci zawiadomienia KP (...) z dnia 17.02.2019 r. o wszczęcie dochodzenia w sprawie o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 279 § 1 kk (sygn..KP-D-II-2332/19), „dotyczącego pomocnictwa przez radcę prawnego do przestępstwa kradzieży z włamaniem oraz wyegzekwowania obowiązku opróżnienia domu mieszkalnego w (...) przy ul. (...) w dniu 21.05.2015 r. a także o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do czasu dyscyplinarnego do czasu zakończenia postępowania karnego, będącego obecnie na etapie dochodzenia prowadzonego przez Komisariat Policji pod sygn. akt KP-D-II-2332/19, nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową w (...).

Pokrzywdzony zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażące naruszenie prawa materialnego i jego błędną wykładnię poprzez:

1. nieuwzględnienie, iż radca prawny uczestniczył we włamaniu z kradzieżą mienia, naruszeniu dóbr osobistych, naruszeniu miru domowego, narażaniu Z. L. na utratę życia, a nie tylko uczestniczył w podejmowaniu czynności, co do których radca prawny nie posiada uprawnień,
2. nieuwzględnienie, iż przeciwko obwinionemu toczy się postępowanie karne z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 279 § 1 kk,
3. pominięcie zeznań świadka K. wskazujących, iż radca prawny był czynnym uczestnikiem zdarzeń na posesji M. (...) w dniu 21.05.2015 r.
4. nieuwzględnienie, iż uczestnictwo obwinionego w zdarzeniu miało charakter pomocnictwa polegającego na ułatwieniu innej osobie popełnienia konkretnego czynu zabronionego poprzez fizyczne i psychiczne wsparcie dla popełniającego przestępstwo.

Powyższe odwołania wraz z aktami sprawy wpłynęły do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w dniu 14 maja 2020 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - rok. Zgodnie zaś z ust. 2 ww. przepisu - w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - trzy lata. Powyższe uregulowania wskazują więc, iż okres przedawnienia karalności deliktu dyscyplinarnego popełnionego przez radcę prawnego wynosi co do zasady pięć lata.

Przepis art. 17 ust. 1 pkt 6 kodeksu postępowania karnego, mający zastosowanie do postępowania dyscyplinarnego na mocy art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych stanowi natomiast, iż nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy nastąpiło przedawnienie karalności. Okoliczność przedawnienia karalności musi być z urzędu uwzględniana na każdym etapie postępowania.

Odnosząc powyższe uregulowania do stanu sprawy niniejszej wskazać należy, iż zgodnie z treścią postawionego Obwinionemu zarzutu popełnienia deliktu dyscyplinarnego, jak i poczynionymi przez OSO na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego ustaleniami, które w tym zakresie nie są kwestionowane przez skarżących, czyn miał miejsce w dniu 21 maja 2015 r.

Powyższe ustalenie nie budzi wątpliwości także Wyższego Sądu Dyscyplinarnego. Tym samym stwierdzić należy, iż z dniem 21 maja 2020 r. upłynął pięcioletni okres przedawnienia karalności zarzucanego Obwinionemu czynu.

Wobec zaistnienia w sprawie negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności czynu, odwołania pełnomocnika pokrzywdzonego oraz pokrzywdzonego należało uznać za bezzasadne. Nie mogły one skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchyleniem orzeczenia i umorzeniem postępowania, albowiem bezwzględna ujemna przesłanka procesowa wyłącza możliwość zakwestionowania najbardziej dla Obwinionego korzystnego rozstrzygnięcia, jakim bez wątpienia jest uniewinnienie od popełnienia zarzucanego mu czynu. Z uwagi na brak możliwości orzekania na niekorzyść Obwinionego, zaskarżone orzeczenie należało więc utrzymać w mocy (art. 439 § 2 kpk).

Powyższa okoliczność czyniła ocenę podniesionych zarzutów oraz przeprowadzenie postępowania dowodowego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny bezprzedmiotowymi, a także stanowiła podstawę ograniczenia rozpoznania środka odwoławczego tylko do ujawnienia okoliczności przedawnienia karalności jako branej pod uwagę przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny z urzędu i jednocześnie w pełni wystarczającej do wydania orzeczenia (art. 436 kpk). Tym samym Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie był władny dokonać oceny zasadności podniesionych w złożonych odwołaniach zarzutów.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż ustawa o radcach prawnych w art. 70 ust. 3 przewiduje dłuższy okres przedawnienia, jeżeli popełniony czyn stanowiący delikt dyscyplinarny zawiera również znamiona przestępstwa. Wówczas przedawnienie deliktu dyscyplinarnego następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa. Ugruntowane orzecznictwo sądów dyscyplinarnych i Sądu Najwyższego wskazuje jednak, iż „Określony w art. 70 ust. 2 ustawy z 1982 r. o radcach prawnych zwrot: "zawiera znamiona przestępstwa", należy interpretować jako zawierający warunek prawomocnego stwierdzenia przestępności czynu, obejmujący obok wypełnienia określonych w ustawie karnej znamion czynu zabronionego, także bezprawność, winę oraz większy niż znikomy stopień społecznej szkodliwości” (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r., SDI 13/13). Powyższe oznacza, iż zastosowanie przez sąd dyscyplinarny okresu przedawnienia przewidzianego w art. 70 ust.3 ustawy o radcach prawnych wymaga uprzedniego wydania przez sąd powszechny prawomocnego orzeczenia stwierdzającego popełnienie przez Obwinionego tożsamym czynem również przestępstwa. W okolicznościach

sprawy niniejszej sytuacja taka nie ma jednak miejsca, co wyklucza przyjęcie innego okresu przedawnienia, niż wynikający z art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych, tj. pięcioletniego okresu przedawnienia.

Mając na uwadze wniosek pełnomocnika pokrzywdzonego o zawieszenie stosownie do art. 67 ust. 1 ustawy o radcach prawnych postępowania dyscyplinarnego do czasu zakończenia postępowania karnego, będącego w chwili składania odwołania na etapie dochodzenia prowadzonego przez Komisariat Policji (...) pod sygn. akt (...), nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową (...), to wskazać należy, iż w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie zasługiwał on na uwzględnienie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się bowiem wynikającą z ww. przepisu odrębność i niezależność postępowania dyscyplinarnego i postępowania karnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2010 r., SDI 13/10 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2019 r., II DSI 36/18). Możliwość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego w przypadku jednoczesnego toczenia się postępowania karnego ma charakter fakultatywny, z którego sąd dyscyplinarny może skorzystać jedynie w przypadku tożsamości podmiotu i przedmiotu tych postępowań. W kontekście powyższego zaznaczyć należy, iż w stanie sprawy niniejszej nie zachodzi przede wszystkim tożsamość podmiotowa obu postępowań, gdyż wskazywane w odwołaniu dochodzenie prowadzone pod nadzorem Prokuratury Rejonowej (...) znajdowało się dotychczas wyłącznie na etapie postępowania w sprawie (in rem). Ponadto zwrócić należy uwagę, iż opis czynu zarzucanego Obwinionemu, sformułowany we wniosku o ukaranie (uczestnictwo w podejmowaniu czynności, co do których radca prawny nie posiada uprawnień) nie wskazuje na przesłanki przestępstwa stypizowanego w art. 18 § 3 kk w zw. z art. 279 § 1 kk, tj. pomocnictwa w kradzieży z włamaniem, co jest przedmiotem ww. dochodzenia. Tym samym w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego brak jest również tożsamości przedmiotu obu postępowań.

Ponadto, co istotne dla sprawy niniejszej, wskazane wyżej dochodzenie zostało postanowieniem Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt PR 6 Ds. 296.2020 umorzone wobec stwierdzenia, iż czyn nie wypełnia znamion czynu zabronionego (k. 591 - postanowienie nieprawomocne).

Dodatkowo Wyższy Sąd Dyscyplinarny wziął pod uwagę okoliczność, iż w 2015 roku było już prowadzone przez Komisariat Policji (...) postępowanie w przedmiotowej sprawie (sygn. akt 1 Ds. 143/15), dotyczące wówczas czynów stypizowanych w art. 193 kk, art. 190 § 1 kk i art. 190a § 1 kk na szkodę Z. L., które zakończyło się wydaniem postanowienia o umorzeniu na zasadzie art. 17 § 1

pkt 2 kpk.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego za nieuzasadnione należy uznać zawieszenie postępowania dyscyplinarnego w sytuacji, gdy wyłącznie z subiektywnego przekonania pokrzywdzonego wynika, iż doszło do popełnienia przestępstwa, co nie znajduje jednak potwierdzenia w podejmowanych przez właściwe organy czynnościach procesowych ukierunkowanych bezpośrednio na osobę Obwinionego.

Należy w takiej sytuacji mieć na uwadze nie tylko interes pokrzywdzonego, ale również interes Obwinionego, który ma prawo oczekiwać rozpoznania swojej sprawy dyscyplinarnej w możliwie rozsądnym terminie, przy uwzględnieniu istniejącego, nie zaś mogącego ewentualnie zaistnieć w przyszłości stanu sprawy.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł stosownie do art. 70(6) ust. 2 ustawy o radcach prawnych. Mając powyższe na uwadze Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji.